

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТІ

УДК 378.147:159.954

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.20674724>

Розвиток креативного мислення здобувачів освіти засобами інтерактивного навчання

Зав'ялов Дмитро Ігорович,

старший викладач, Комунальний заклад вищої освіти «Дніпровська академія
неперервної освіти» Дніпропетровської обласної ради, м. Дніпро, Україна,

<https://orcid.org/0009-0001-6750-919X>

Прийнято: 13.04.2026 | Опубліковано: 30.04.2026

***Анотація.** Актуальність дослідження зумовлена цифровою трансформацією освіти, поширенням технологій штучного інтелекту та зростанням потреби у формуванні гнучких когнітивних навичок і творчої самореалізації здобувачів в умовах інклюзивної освіти. Метою дослідження є узагальнення теоретичних засад розвитку креативного мислення майбутніх фахівців, а також визначення потенціалу інтерактивного навчання та цифрових технологій для формування їхніх творчих компетентностей у процесі професійної підготовки. Для реалізації мети застосовано методи наукового узагальнення, порівняльного аналізу, систематизації психолого-педагогічних підходів, структурно-логічного моделювання та SWOT-аналізу. У роботі схарактеризовано особливості дивергентного, критичного, асоціативного та цифрового мислення в структурі творчої діяльності здобувачів. Визначено вплив цифрового освітнього середовища на когнітивні процеси, мотивацію та комунікативну активність майбутніх педагогів і психологів. Систематизовано інтерактивні методи розвитку творчого*

потенціалу відповідно до типів мислення здобувачів та психолого-педагогічного ефекту їхнього застосування. Запропоновано систему інтерактивних завдань для розвитку творчої активності на основі цифрових платформ, візуальних сервісів та інструментів штучного інтелекту. Розроблено критерії та показники оцінювання рівня розвитку креативного мислення майбутніх фахівців в умовах інтерактивного навчання, що охоплюють когнітивний, комунікативний та цифровий критерії. Результати SWOT-аналізу засвідчили переваги, ризики та перспективи застосування інтерактивних технологій у психолого-педагогічній освіті, зокрема в контексті цифровізації, інформаційного перевантаження та інтеграції сервісів штучного інтелекту в освітній процес. Практична цінність дослідження полягає в можливості застосування запропонованих інтерактивних методів, творчих завдань та підходів до оцінювання креативного мислення в процесі професійної підготовки майбутніх педагогів і психологів під час змішаного та дистанційного формату навчання.

Ключові слова: творчий потенціал, цифрове освітнє середовище, інтерактивна взаємодія, дивергентне мислення, критична рефлексія, цифрова креативність.

Development of students' creative thinking through interactive learning

Zavialov Dmytro,

Senior Lecturer, Communal Institution of Higher Education «Dnipro Academy of Continuing Education» of Dnipropetrovsk Regional Council, Dnipro, Ukraine,

<https://orcid.org/0009-0001-6750-919X>

Abstract. *The relevance of the topic is driven by the transformation of the educational environment through digitalization, the widespread adoption of*

artificial intelligence technologies, the need to develop flexible cognitive skills, and the increasing importance of students' creative self-realization within inclusive education. The purpose of the study is to generalize the theoretical foundations of creative thinking development among learners and to identify opportunities for interactive learning and digital technologies to foster creative competencies in the professional training of higher education students. To achieve this goal, the methods of scientific generalization, comparative analysis, systematization of psychological and pedagogical approaches, structural-logical modeling, and SWOT analysis were employed. The study characterizes the features of divergent, critical, associative, and digital thinking within the structure of learners' creative activity. The influence of the digital educational environment on learners' cognitive processes, motivation, and communicative activity is determined. Interactive methods for developing learners' creative potential are systematized by type of thinking and by the psychological and pedagogical effects of their application. A set of interactive tasks has been developed to enhance learners' creative activity through digital platforms, visual services, and artificial intelligence tools. An assessment framework for evaluating the level of creative thinking development in interactive learning environments has been designed, encompassing cognitive, communicative, and digital criteria. The conducted SWOT analysis identified the advantages, risks, and opportunities of using interactive technologies in psychological and pedagogical education, particularly amid digitalization, information overload, and the integration of artificial intelligence-based services into the educational process. The practical significance of the research results lies in the possibility of applying the proposed interactive methods, creative tasks, and approaches to assessing creative thinking in the professional training of future teachers and psychologists within blended and distance learning environments.

Keywords: *creative potential, digital educational environment, interactive interaction, divergent thinking, critical reflection, digital creativity.*

Постановка проблеми. Посилення вимог до професійної підготовки випускників закладів вищої освіти, цифрова трансформація освітнього середовища та стрімкий розвиток технологій штучного інтелекту (ШІ) актуалізують проблему розвитку креативного мислення здобувачів освіти [1, с. 151]. Сучасний фахівець має не лише володіти професійними знаннями та навичками, а й уміти творчо мислити, генерувати нові ідеї, критично аналізувати інформацію, ухвалювати нестандартні рішення та ефективно взаємодіяти в умовах невизначеності. Ці компетентності особливо важливі в процесі підготовки майбутніх психологів і педагогів, професійна діяльність яких пов'язана з розв'язанням складних комунікативних, соціальних та освітніх завдань.

Важливим напрямом модернізації освітнього процесу є впровадження інтерактивного навчання, яке забезпечує активну участь здобувачів у пізнавальній діяльності, сприяє розвитку самостійності, рефлексії, комунікативної компетентності та творчої активності [2]. Інтерактивні технології забезпечують збалансоване поєднання індивідуальних і групових форм навчання, використання можливостей цифрових платформ, візуалізації, гейміфікації та інструментів ШІ для формування творчих компетентностей. Водночас розширення цифрового освітнього простору зумовлює нові виклики, серед яких інформаційне перевантаження, ризики кліпового мислення, залежність від цифрових сервісів та необхідність формування навичок критичного оцінювання інформації. За таких умов розвиток креативного мислення здобувачів є стратегічного важливим як одна з основних передумов їхньої професійної конкурентоспроможності та готовності до діяльності в цифровому суспільстві. Попри значний потенціал інтерактивних методів навчання, їхня інтеграція з цифровими технологіями та інструментами ШІ потребує належного наукового обґрунтування, систематизації наявних підходів і розроблення практичних механізмів застосування в освітньому

процесі. Це зумовлює актуальність дослідження можливостей інтерактивного навчання у формуванні творчих компетентностей здобувачів вищої освіти та визначає його теоретичну та практичну значущість.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема розвитку креативного мислення майбутніх педагогів і психологів в умовах цифровізації освіти та поширення інтерактивних технологій перебуває в центрі уваги як українських, так і закордонних науковців. Зокрема, колектив авторів на чолі з С. Лі (C. Li) проаналізував когнітивний вплив ChatGPT у системі вищої освіти. Отримані результати засвідчили, що застосування генеративного ШІ здатне одночасно стимулювати критичне й креативне мислення здобувачів освіти, проте потребує педагогічного супроводу для уникнення шаблонізації відповідей [3]. У своїй роботі С. Вей (X. Wei) та ін. приділяють значну увагу впливу генеративного ШІ на командну творчу діяльність. Досліджуючи процес цифрового сторітелінгу, автори демонструють позитивний ефект інтерактивної співпраці для розвитку групової креативності [4]. Проблему трансформації освітнього середовища під впливом цифрових технологій висвітлюють Є. Тягнирядно та ін. Науковці здійснюють порівняльний аналіз моделей дистанційної освіти в українських та європейських університетах [5]. Адаптацію викладацької діяльності до умов інтеграції інструментів ШІ розглядають С. Кочергіна та ін. Автори наголошують на необхідності оновлення педагогічних підходів і методик навчання [6]. Ефективність проблемноорієнтованих методів у розвитку аналітичних і творчих здібностей здобувачів розкривають К. Новік зі співавт. Науковці досліджують застосування кейс-стаді під час викладання іноземної мови в закладах вищої освіти [7].

Окремий напрям досліджень пов'язаний із застосуванням ШІ в мовній підготовці майбутніх фахівців. Зокрема, К. Новік (K. Novik) розглядає можливості застосування ШІ для вдосконалення процесу вивчення англійської

мови та розвитку інтерактивних форм освітньої взаємодії [8]. Вплив моделей творчого проблемного навчання на розвиток критичного й креативного мислення здобувачів вивчають С. Фатонах (S. Fathonah) та ін. Науковці підкреслюють важливість мультирепрезентативного підходу для формування творчих компетентностей майбутніх фахівців [9]. Психолого-педагогічні аспекти застосування інтерактивних методів навчання в професійній підготовці педагогів аналізують М. Левко та О. Онишко. Автори акцентують на їхній ролі в розвитку творчої активності здобувачів освіти [10]. Позитивний вплив інтерактивних технологій на мотивацію до навчання та активізацію пізнавальної діяльності обґрунтовують Т. Павлова та ін. [11]. Окрему увагу цифровим комунікаційним інструментам приділяють у своєму дослідженні О. Лега та ін., аналізуючи підходи до оцінювання ефективності чат-ботів та їхнє значення для розвитку цифрової комунікації в освіті [12]. Отже, результати досліджень засвідчують зростання ролі інтерактивних технологій, цифрових платформ та інструментів ШІ в розвитку творчого потенціалу майбутніх фахівців.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри значну кількість досліджень, присвячених інтерактивному навчанню, цифровим технологіям та розвитку креативності здобувачів освіти, недостатньо розробленими залишаються питання комплексного поєднання психолого-педагогічних механізмів розвитку креативного мислення з інтерактивними цифровими інструментами. У сучасних дослідженнях переважно розглядаються окремі аспекти інтерактивного навчання, гейміфікації або застосування ШІ, однак недостатньо уваги приділено систематизації інтерактивних методів відповідно до типів мислення здобувачів та їхнього когнітивного впливу. Подальшого дослідження потребують питання створення практикоорієнтованих моделей інтерактивних завдань, формування психолого-педагогічних критеріїв оцінювання

креативного мислення та визначення можливостей і ризиків цифрового освітнього середовища для розвитку творчого потенціалу здобувачів. Дослідження спрямоване на розширення психолого-педагогічних підходів до застосування інтерактивного навчання як ефективного інструменту розвитку креативного мислення майбутніх педагогів в умовах цифровізації освітнього середовища.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є узагальнення теоретичних засад розвитку креативного мислення здобувачів освіти, а також обґрунтування можливостей інтерактивного навчання для формування творчих компетентностей.

Виклад основного матеріалу дослідження. Креативне мислення в освітньому середовищі розглядається як важливий складник професійного й особистісного розвитку здобувачів освіти, оскільки забезпечує їхню здатність генерувати нові ідеї, гнучко реагувати на зміни, творчо розв'язувати проблеми та ефективно комунікувати. В умовах цифровізації освіти, поширення технологій ІІІ та трансформації освітнього середовища особливо важливим є формування в майбутніх фахівців здатності поєднувати критичне, дивергентне, асоціативне та цифрове мислення [13, р. 5]. Поєднання різних типів мислення створює основу для творчої активності, самостійності суджень і розвитку інтелектуальної гнучкості.

Одним із найефективніших напрямів активізації творчого потенціалу здобувачів є інтерактивне навчання, що ґрунтується на принципах взаємодії, співпраці, активної участі та комунікації. Інтерактивний підхід сприяє підвищенню пізнавальної активності здобувачів, розвитку емоційної залученості, формуванню навичок колективної взаємодії та стимулює творчу ініціативність. Для психолого-педагогічної освіти це має особливе значення, оскільки майбутні фахівці мають уміти працювати в інклюзивному середовищі, адаптувати освітній процес до індивідуальних потреб здобувачів

та застосовувати цифрові технології як інструмент розвитку творчості й самореалізації [14, с. 77]. Інтерактивне навчання також створює умови для персоналізації освітнього процесу, підвищення мотивації майбутніх педагогів та розвитку їхньої психологічної активності. Поєднання цифрових технологій, елементів гейміфікації та інтерактивної взаємодії сприяє формуванню сприятливого освітнього середовища, у якому здобувачі є активними учасниками пізнавальної діяльності. З огляду на різноманітність інтерактивних підходів та їхній вплив на розкриття творчого потенціалу особистості, доцільним є узагальнення основних інтерактивних методів розвитку креативного мислення в освітньому середовищі (табл. 1).

Таблиця 1

Класифікація інтерактивних методів розвитку креативного мислення здобувачів освіти

Група інтерактивних методів	Методи та інструменти	Типи мислення та психолого-педагогічний ефект	Цифрові платформи та сервіси
Генеративні методи	Мозковий штурм, асоціативний ряд, дерево ідей, незакінчені речення	Дивергентне мислення; розвиток когнітивної гнучкості, оригінальності та швидкості генерування ідей	Mentimeter, Jamboard, Miro
Комунікативно-дискусійні методи	Дебати, метод ПРЕС, дискусія, «мікрофон», обговорення в колі	Критичне та рефлексивне мислення; розвиток аргументації, комунікативної креативності та навичок самовираження	Zoom, Google Meet, Padlet
Кооперативні методи	Робота в парах, ротаційні трійки, «Акваріум», групові проекти	Соціальне та адаптивне мислення; розвиток емоційного інтелекту, співпраці та командної креативності	Zoom Breakout Rooms, Microsoft Teams
Ігрові методи	Рольові ігри, квести, місії, драматизація, навчальні симуляції	Образне та ситуативне мислення; розвиток уяви, імпровізації та творчої активності	Kahoot!, Quizizz, Flippity
Візуально-творчі методи	Створення постерів, флаєрів, інфографіки, скетчноутинг	Асоціативне та візуальне мислення; розвиток креативної інтерпретації та дизайнерського бачення	Canva, Nearpod

Група інтерактивних методів	Методи та інструменти	Типи мислення та психолого-педагогічний ефект	Цифрові платформи та сервіси
Цифрово-інтерактивні методи	Інтерактивні відео, онлайн-квізи, AR-технології, віртуальні лабораторії	Цифрове та мультимодальне мислення; розвиток цифрової креативності, інноваційності та когнітивної адаптивності	Nearpod, Wooclap, AR-сервіси
Проектно-дослідницькі методи	Кейс-метод, проєктне навчання, колаборативні дослідження	Аналітичне та системне мислення; розвиток самостійності, інноваційності та практичного розв'язання проблем	Notion, Padlet, Miro

Джерело: узагальнено автором на основі [2; 14–19]

Наведена класифікація демонструє багатовимірний характер впливу інтерактивних методів на формування креативного мислення та активізацію різних типів когнітивної діяльності здобувачів. Генеративні методи орієнтовані на розвиток дивергентного мислення через продукування нових ідей і пошук нестандартних рішень. Комунікативно-дискусійні методи стимулюють критичне й рефлексивне мислення завдяки аргументації та аналізу різних позицій [1, с. 152]. Кооперативні та ігрові методи сприяють формуванню соціального, адаптивного й образного мислення, що є важливим для майбутніх фахівців психолого-педагогічної сфери. Водночас візуально-творчі та цифрово-інтерактивні методи забезпечують розвиток асоціативного, візуального та інформаційно-технологічного складників мислення [15, с. 80]. Цифрові платформи розширюють можливості творчої взаємодії, спільного створення навчального контенту та підвищують мотивацію здобувачів. Ефективність використання залежить від педагогічної доцільності їхньої інтеграції в освітній процес та здатності поєднувати цифрові можливості з розвитком самостійного мислення. Проєктно-дослідницькі методи мають виражену практичну спрямованість і формують аналітичне та системне мислення через розв'язання комплексних проблемних ситуацій. Їхнє застосування сприяє розвитку самостійності, інноваційності та здатності

впроваджувати нестандартні підходи в професійній діяльності. Загалом комплексне застосування різних груп інтерактивних методів дає змогу створити креативне освітнє середовище, орієнтоване на посилення творчої активності, комунікативної компетентності та цифрової адаптивності майбутніх фахівців.

Практична реалізація інтерактивного навчання передбачає перехід від пасивного засвоєння інформації до активної взаємодії здобувачів з освітнім середовищем. З огляду на це доцільно розробити систему інтерактивних завдань, орієнтованих на розвиток різних типів креативного мислення майбутніх педагогів і психологів у процесі професійної підготовки (табл. 2).

Таблиця 2

Система інтерактивних завдань для розвитку креативного мислення майбутніх фахівців

Назва завдання	Приклад реалізації завдання	Психолого-педагогічний механізм впливу	Цифровий інструмент	Очікуваний когнітивний ефект
Продукт майбутнього	Здобувачам пропонують обрати звичайний предмет та розробити його інноваційну версію для 2050 року з новими функціями, дизайном і рекламним слоганом	Активізація дивергентного мислення, уяви та механізмів творчого прогнозування	Canva, Jamboard	Розвиток оригінальності мислення, генерації ідей та когнітивної гнучкості
Виклик III	Здобувачі аналізують відповідь, згенеровану III, визначають її недоліки та створюють удосконалений варіант рішення	Розвиток критичної рефлексії, аналітичного мислення та когнітивного порівняння	ChatGPT, Gemini	Формування критичного, адаптивного та цифрового мислення
QR-квест	Учасники проходять цифрові станції за QR-кодами, виконуючи творчі	Стимулювання оперативного ухвалення рішень,	QR-коди, Padlet	Розвиток ситуативного мислення, адаптивності та

Назва завдання	Приклад реалізації завдання	Психолого-педагогічний механізм впливу	Цифровий інструмент	Очікуваний когнітивний ефект
	завдання та ситуаційні вправи	емоційного залучення та командної взаємодії		творчої активності
Навчальний мем	Здобувачі створюють мем за тематикою дисципліни та пояснюють його зміст	Розвиток асоціативного та образного мислення через емоційно-візуальне сприйняття інформації	Canva	Формування асоціативних зв'язків, візуальної креативності та емоційної інтерпретації
Мислення навпаки	Здобувачам пропонують створити неефективне розв'язання проблеми й трансформувати його в практичне й інноваційне	Розвиток когнітивної гнучкості та здатності до переосмислення проблемної ситуації	Miro, Mentimeter	Формування нестандартного мислення та альтернативного бачення проблем
Дебати рішень	Групи здобувачів захищають альтернативні способи розв'язання проблемної ситуації з використанням аргументів і контраргументів	Розвиток критичного мислення, рефлексії та навичок аргументації	Zoom, Google Meet	Формування комунікативної креативності та аналітичного мислення
Візуальна історія	Здобувачі створюють цифрову історію або комікс для пояснення складної теми дисципліни	Активізація творчої інтерпретації, емоційного сприйняття та візуального моделювання	Canva, Pixton	Розвиток образного мислення, творчої уяви та навичок візуальної комунікації

Джерело: побудовано автором

Запропонована система інтерактивних завдань підтверджує, що найбільшу ефективність у формуванні креативного мислення забезпечує поєднання творчої діяльності, цифрових інструментів і практикоорієнтованого навчання. Розроблені завдання спрямовані не лише на генерацію ідей, а й на

розвиток умінь аналізувати інформацію, працювати в команді, адаптуватися до нестандартних ситуацій і творчо інтерпретувати навчальний контент. Їхньою особливістю є орієнтація на різні типи мислення, що забезпечує комплексний вплив на когнітивну діяльність здобувачів. Практична цінність таких завдань полягає в розвитку навичок, необхідних для професійної діяльності в психолого-педагогічній сфері. Генеративні та візуально-творчі завдання стимулюють дивергентне й асоціативне мислення, тоді як дискусійні й аналітичні сприяють розвитку критичного мислення, аргументації та рефлексії. Таким чином, інтерактивне навчання поєднує творчий пошук з аналітичним осмисленням інформації [2]. Важливу роль відіграють елементи гейміфікації та візуалізації, які підвищують мотивацію майбутніх педагогів, активізують образне мислення та сприяють кращому засвоєнню навчального матеріалу. Водночас застосування технологій III сприяє розвитку критичної рефлексії, навичок аналізу інформації, формуючи цифрове мислення й інформаційну культуру. Командна взаємодія під час виконання завдань додатково сприяє розвитку комунікативної креативності та навичок співпраці.

Іншим важливим аспектом застосування інтерактивних технологій є визначення ефективності їхнього впливу на формування творчих компетентностей здобувачів. Оцінювання рівня розвитку креативного мислення майбутніх педагогів і психологів в умовах інтерактивного навчання є складним психолого-педагогічним завданням, оскільки творчі компетентності мають багатокомпонентний та динамічний характер. На відміну від традиційних навчальних результатів, креативність не може оцінюватися лише за правильністю виконання завдання або відтворення інформації, адже вона пов'язана з оригінальністю ідей, гнучкістю мислення, здатністю до творчого переосмислення проблеми та індивідуальним стилем пізнавальної діяльності [3].

Складність вимірювання креативності зумовлена також впливом

психологічних, емоційних, мотиваційних і соціальних чинників, які визначають рівень творчої активності здобувачів. Результативність інтерактивного навчання залежить не лише від рівня інтелектуальної підготовки майбутніх фахівців, а й від їхньої готовності до комунікації, самовираження, співпраці та творчого ризику. Отже, оцінювання креативного мислення має ґрунтуватися на комплексному підході, який враховує як когнітивні результати, так і поведінкові та комунікативні прояви творчої активності здобувачів освіти.

Особливо важливим є оцінювання цифрової креативності майбутніх педагогів, яка проявляється в їхній здатності застосовувати сучасні технологічні засоби для створення нових ідей, візуалізації інформації та інтерактивної взаємодії. З огляду на це доцільним є формування критеріїв та показників оцінювання рівня розвитку креативного мислення здобувачів в умовах інтерактивного навчання (табл. 3).

Таблиця 3

Критерії та показники оцінювання рівня розвитку креативного мислення

Критерій оцінювання	Низький рівень	Середній рівень	Високий рівень
Оригінальність мислення	Переважає використання шаблонних та репродуктивних рішень	Пропонує окремі нестандартні підходи до виконання завдань	Генерує унікальні, інноваційні та творчо обґрунтовані рішення
Когнітивна гнучкість	Складно адаптується до зміни умов або завдань	Здатний частково змінювати підходи відповідно до ситуації	Оперативно перебудовує стратегії та формує альтернативні способи розв'язання проблем
Продуктивність генерації ідей	Пропонує обмежену кількість варіантів рішень	Генерує декілька альтернативних ідей	Оперативно створює значну кількість різнопланових ідей
Асоціативно-образне мислення	Має труднощі в установленні міжпредметних та візуальних зв'язків	Використовує окремі образні або асоціативні елементи	Активно формує візуальні концепції, аналогії та асоціативні зв'язки

Критерій оцінювання	Низький рівень	Середній рівень	Високий рівень
Практична цінність ідей	Запропоновані рішення мають низьку прикладну значущість	Окремі ідеї можуть бути адаптовані до практичного застосування	Рішення характеризуються реалістичністю, ефективністю та інноваційністю
Комунікативна та командна взаємодія	Пасивний у колективній діяльності	Взаємодіє з групою за підтримки викладача або команди	Активно координує командну роботу та ініціює спільний пошук рішень
Цифрова креативність	Застосовує цифрові інструменти лише на базовому рівні	Застосовує окремі цифрові сервіси для створення навчального контенту	Інтегрує цифрові технології для створення інноваційних і творчих продуктів

Джерело: побудовано автором

Такий підхід дає змогу оцінювати не лише результат творчої діяльності здобувачів, а і їхню здатність до адаптації, взаємодії та застосування цифрових технологій в освітньому середовищі. Представлені критерії засвідчують, що високий рівень розвитку креативного мислення пов'язаний з оригінальністю ідей, когнітивною гнучкістю, ефективною комунікацією та творчим застосуванням цифрових інструментів. Натомість низький рівень характеризується орієнтацією на шаблонні рішення, пасивністю в колективній діяльності та недостатньою адаптивністю до змін навчальної ситуації. Особливого значення набувають критерії цифрової креативності та командної взаємодії, оскільки сучасне цифровізоване освітнє середовище істотно впливає на специфіку творчої діяльності майбутніх фахівців. Важливим є не лише використання цифрових ресурсів, а й здатність критично оцінювати інформацію, генерувати власні ідеї та застосовувати їх у практичній діяльності.

Комплексне оцінювання дає змогу визначати рівень сформованості творчих компетентностей здобувачів, виявляти напрями їхнього подальшого розвитку та адаптувати інтерактивне навчання до потреб інклюзивного освітнього середовища.

Рівні розвитку креативного мислення доцільно розглядати як динамічну систему, що відображає ступінь сформованості творчих, когнітивних, комунікативних і цифрових компетентностей. Високий рівень проявляється в здатності створювати оригінальні та практично значущі рішення, ефективно взаємодіяти в команді та творчо застосовувати цифрові технології.

Отже, інтерактивне навчання є дієвим педагогічним інструментом формування креативного мислення та творчих компетентностей майбутніх педагогів і психологів, здатних до адаптивної професійної діяльності в цифровому та інклюзивному освітньому просторі. Водночас наявність психологічних, методичних і цифрових викликів зумовлює необхідність комплексного оцінювання інтерактивного навчання, що обґрунтовує доцільність здійснення його SWOT-аналізу (табл. 4).

Таблиця 4

SWOT-аналіз інтерактивного навчання для розвитку креативного мислення здобувачів освіти в психолого-педагогічному просторі

Сильні сторони (Strengths)	Слабкі сторони (Weaknesses)
Активізація пізнавальної діяльності та творчої ініціативності здобувачів	Значні часові затрати на підготовку інтерактивних занять
Розвиток дивергентного, критичного й асоціативного мислення	Потреба у високому рівні цифрової та методичної компетентності викладача
Підвищення мотивації й емоційного залучення до освітнього процесу	Складність об'єктивного оцінювання творчих результатів
Формування навичок командної взаємодії та комунікативної креативності	Нерівномірність активності здобувачів під час групової роботи
Інтеграція цифрових технологій в освітнє середовище	Залежність від технічного забезпечення та стабільності інтернет-з'язку
Можливість адаптації методів до різних дисциплін і форматів навчання	Ризик формального застосування інтерактивних технологій без педагогічної доцільності
Розвиток практичних навичок розв'язання проблем і ухвалення рішень	Психологічний дискомфорт окремих здобувачів освіти під час публічної взаємодії
Стимулювання самостійності та творчої самореалізації майбутніх педагогів	Перевантаження здобувачів значною кількістю цифрового контенту
Можливості (Opportunities)	Загрози (Threats)
Інтеграція ІІІ в освітній процес та генерацію ідей	Формування кліпового та фрагментарного мислення під впливом цифрового середовища

Застосування технологій доповненої й віртуальної реальності та віртуальних освітніх середовищ	Зниження здатності до глибокого аналізу інформації
Розвиток дистанційного та змішаного форматів навчання	Залежність здобувачів від готових цифрових рішень і сервісів ІІІ
Персоналізація освітніх траєкторій і творчих завдань	Ризики академічної недоброчесності під час застосування цифрових інструментів
Створення міждисциплінарних творчих проєктів	Зниження рівня живої міжособистісної комунікації
Розвиток цифрової креативності та мультимодального мислення	Швидке моральне старіння цифрових платформ та сервісів
Розширення міжнародної онлайн-взаємодії здобувачів освіти	Інформаційне перевантаження та зниження концентрації уваги
Використання інтерактивних платформ для візуалізації та спільної творчості	Формування поверхневого сприйняття навчального матеріалу

Джерело: побудовано автором

Результати SWOT-аналізу засвідчили значний потенціал інтерактивного навчання як інструменту формування творчих компетентностей та розвитку креативного мислення, оскільки воно поєднує творчу взаємодію, цифрові технології та практикоорієнтовані підходи. Застосування інтерактивних методів сприяє активізації пізнавальної діяльності, розвитку дивергентного й критичного мислення, формуванню комунікативної креативності та підвищенню мотивації майбутніх фахівців до навчання.

Практичне значення дослідження полягає в можливості застосування запропонованих інтерактивних методів, творчих завдань, а також критеріїв та показників оцінювання креативного мислення під час удосконалення освітніх програм, організації освітнього середовища та професійної підготовки майбутніх педагогів і психологів у закладах вищої освіти. Розроблені підходи можуть бути застосовані для організації інтерактивних занять, розвитку творчої активності здобувачів, формування цифрової креативності та вдосконалення психолого-педагогічних механізмів взаємодії в цифровому та інклюзивному освітньому середовищі.

Висновки. Ефективний розвиток креативного мислення здобувачів освіти в психолого-педагогічному просторі можливий за умови інтеграції

інтерактивних методів навчання, творчих освітніх практик і сучасних цифрових технологій, що забезпечують активізацію пізнавальної діяльності, формування комунікативної креативності та здатності до адаптивного мислення. Важливим чинником у цьому процесі є інтерактивні методи навчання, які сприяють розвитку дивергентного, критичного, асоціативного й цифрового мислення, підвищують мотивацію майбутніх педагогів і психологів та створюють умови для творчого самовираження в інклюзивному освітньому середовищі.

Систематизація інтерактивних методів, моделювання системи творчих завдань і формування критеріїв та показників оцінювання креативного мислення дали змогу окреслити психолого-педагогічні механізми розвитку творчого потенціалу здобувачів та визначити роль цифрових платформ, гейміфікації й технологій ШІ в процесі формування творчих компетентностей. Використання цифрових сервісів розширює можливості персоналізації навчання, візуалізації інформації та організації командної взаємодії, проте актуалізує проблеми інформаційного перевантаження, кліпового мислення й залежності від готових цифрових рішень. Поєднання інтерактивного навчання з цифровими технологіями створює умови для формування творчої, гнучкої та професійно адаптивної особистості, здатної ефективно діяти в умовах цифрової трансформації освіти.

Перспективним напрямом подальших наукових пошуків є розроблення адаптивних моделей інтерактивного навчання із застосуванням інструментів ШІ, а також емпіричне вивчення їхнього впливу на когнітивну стійкість, креативність і психологічний добробут здобувачів освіти.

Список використаних джерел

1. Пузирьов Є. В., Копилова С. В. Психолого-педагогічні умови розвитку творчого потенціалу майбутніх фахівців інтерактивними методами

навчання. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Психологія*. 2025. Т. 36 (75), № 6. С. 150–155. DOI: <https://doi.org/10.32782/2709-3093/2025.6/22>.

2. Розвиток вищої освіти з інтерактивними технологіями. Досвід науковців та освітян. URL: <https://prometheanworld.com.ua/rozvytok-vyshhoi-osvity-z-interaktyvnymy-tehnologiyamy-dosvid-naukovtsiv-ta-osvityan/> (дата звернення: 10.03.2026).

3. Li C., Cui H., Hagedorn L. S. The cognitive impact of ChatGPT in higher education: A systematic review of critical and creative thinking outcomes. *Computers and Education: Artificial Intelligence*. 2026. Vol. 10. Article 100571. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.caeai.2026.100571>.

4. Wei X., Wang L., Lee L. K., Liu R. The effects of generative AI on collaborative problem-solving and team creativity performance in digital story creation: an experimental study. *International Journal of Educational Technology in Higher Education*. 2025. Vol. 22. Article 23. DOI: <https://doi.org/10.1186/s41239-025-00526-0>.

5. Тягнирядно Є. В., Абрамов А. П., Різак Г. В. Порівняльний аналіз моделей дистанційної освіти в європейських та українських університетах. *Педагогічна Академія: наукові записки*. 2026. № 28. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.19177509>.

6. Кочергіна С. С., Давидюк А. Р., Різак Г. В. Трансформація викладацької діяльності в умовах інтеграції інструментів ШІ в освітній процес закладів вищої освіти. *Педагогічна Академія: наукові записки*. 2026. № 27. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.18622567>.

7. Новік К. І., Кушевська Н. М., Пильщик С. В. Розвиток критичного мислення через кейс-стаді на заняттях з іноземної мови в закладах вищої освіти України. *Вісник науки та освіти*. 2024. № 4 (22). С. 1237–1253. URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/48942/> (дата звернення: 10.03.2026).

8. Novik K. Leveraging artificial intelligence to enhance language acquisition: Innovations in English teaching and learning. *Collection of Scientific Papers «SCIENTIA»*. Lisbon, Portugal, November 1, 2024. P. 165–168. URL: <https://previous.scientia.report/index.php/archive/article/view/2334> (дата звернення: 10.03.2026).

9. Fathonah S., Cahyono E., Haryani S., Sarwi S., Hayati Lestari N. Application of multirepresentation-based creative problem-solving learning models to improve critical and creative thinking skills for students. *International Journal of Cognitive Research in Science, Engineering and Education (IJCRSEE)*. 2024. Vol. 12, № 1. P. 185–200. DOI: <https://doi.org/10.23947/2334-8496-2024-12-1-185-200>.

10. Левко М., Онишко О. Психолого-педагогічні особливості використання інтерактивних методів навчання у підготовці майбутніх педагогів. *Psychology Travelogs*. 2026. № 1. С. 353–363. DOI: <https://doi.org/10.31891/PT-2026-1-29>.

11. Павлова Т. В., Долженко Л. П., Кузнецова Л. І., Перегінець М. М. Вплив інтерактивних методів навчання на вмотивованість до навчання у студентів закладів вищої освіти фізкультурного профілю. *Педагогічна Академія: наукові записки*. 2025. № 23. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.17545971>.

12. Лега О. В., Канцедал Н. А., Прийдак Т. Б., Яловега Л. В. Аналітичні методи оцінювання ефективності чат-ботів у системах цифрової комунікації освіти. *Педагогічна Академія: наукові записки*. 2026. № 26. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.18274848>.

13. Suleymanova A. Developing critical thinking and creativity through interactive pedagogies: a quasi-experimental study of 21st century skills development in grades 5–9. *Futurity Education*. 2026. Vol. 6, № 1. P. 4–18. DOI: <https://doi.org/10.57125/FED.2026.03.01>.

14. Притика О. Концепція інтерактивних технологій навчання. *Гуманітарні студії: педагогіка, психологія, філософія*. 2023. Т. 14, № 3. С. 76–80. DOI: [https://doi.org/10.31548/hspedagog14\(3\).2023.76-80](https://doi.org/10.31548/hspedagog14(3).2023.76-80).
15. Перцева Т. О., Саніна Н. А., Турлюн Т. С. Інтерактивні технології в освіті: цифрові інструменти для активного навчання здобувачів вищої освіти. *Медична освіта*. 2025. № 1. С. 78–82. DOI: <https://doi.org/10.11603/m.2414-5998.2025.1.15376>.
16. Грод І., Федчишин О., Мохун С., Чопик П., Грод І. Поєднання віртуального та натурного експериментів як основа для підтвердження ефективності використання інтерактивних середовищ в освітньому процесі. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Педагогіка*. 2025. № 1. С. 31–42. DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-3605.25.1.4>.
17. Пенькова О. Г. Інтерактивні методи навчання як інструмент підвищення ефективності засвоєння фінансово-економічних дисциплін у ЗВО. *Вісник освіти і науки*. 2025. № 5 (35). С. 1911–1923. URL: <https://lib.udau.edu.ua/server/api/core/bitstreams/bdbb68e3-d623-450e-a426-0f0f26346d66/content> (дата звернення: 10.03.2026).
18. Нич О. Б., Кузьменко Ю. О. Особливості використання інтерактивних методик у викладанні англійської мови для здобувачів вищої освіти. *Академічні візії*. 2025. № 44. URL: <https://www.academy-vision.org/index.php/av/article/view/1911> (дата звернення: 10.03.2026).
19. Які технології використовують в онлайн-освіті з психології? URL: <https://epsgroup.pro/ua/Edutainment/trends/yaki-tehnologiyi-vikoristovuyut-v-onlajn-osviti-z-psihologiyi> (дата звернення: 10.03.2026).